

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN

OP VRAGEN VAN

A.H.K. van Viegen (Partij voor de Dieren)

(d.d. 27 juli 2010)

Nummer

2387

Onderwerp

Brijnlozingen

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

In de glastuinbouw is veel water nodig. Veel tuinders pompen hiervoor grondwater op. Ze halen dit water uit de eerste watervoerende laag. Dit water is vaak onvoldoende zoet om direct gebruikt te kunnen worden in de kassen. Het water wordt daarom 'verzoet'. Het zoete water gaat naar de kassen. Het restproduct, een ingedikte zoutoplossing, het brijn, wordt teruggepompt de bodem in, in de diepere tweede watervoerende laag. Door dit zoutere water terug te brengen in de bodem, verandert de kwaliteit van het oorspronkelijke grondwater en hierdoor kan op den duur de samenstelling van de bodem wijzigen (verzilting).

Wettelijk kader

Voor het lozen van dit brijn - dat schadelijk is voor het milieu - in de bodem is een ontheffing van de provincie op grond van het Lozingenbesluit Bodembescherming vereist. Tot 2013 worden brijnlozingen gelegaliseerd door ontheffingen en vergunningen. Vanaf 4 juli 2013 kan er alleen een ontheffing voor brijnlozing worden verleend als de tuinder of boomteler kan aantonen dat aan alle voorwaarden van het Lozingenbesluit bodembescherming is voldaan: er geen andere afvoermogelijkheden zijn voor het brijn en de concentraties aan milieu-eigen en milieuvreemde stoffen de vastgestelde normen niet overschrijden.

Naast een ontheffing voor het lozen van brijn is in een aantal gevallen, op grond van de Grondwaterwet, een vergunning vereist. Hiervan is sprake indien op grote schaal grondwater wordt onttrokken. Deze vergunning hiervoor wordt door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland verleend, indien aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan. Op dit moment telt Zuid-Holland 400 bedrijven (in de sector glastuinbouw en boomteelt) die brijn lozen, waarvan er 250 over een ontheffing beschikken.

Evaluatie brijnbeleid provincie Zuid-Holland

Het provinciaal beleid voor brijnlozingen, verwoord in de beleidsnota 'Beleid voor brijnlozingen in de bodem in de glastuinbouw- en boomteeltsector', is in november 2006 vastgesteld in een separate beleidsregel. Als ingangsdatum voor het beleid wordt 4 juli 2006 gehanteerd. Voor gedetailleerde informatie over het brijnbeleid wordt verwezen naar deze separate beleidsregel. Voor overige brijnlozingen geldt het Lozingenbesluit bodembescherming.

Op de website van de provincie Zuid-Holland staat vermeld dat zij momenteel haar brijnbeleid evalueert. De bevindingen kunnen resulteren in een verandering van het brijnbeleid. Dit betekent mogelijk een partiële herziening van het Provinciaal Waterplan 2010-2015, vastgesteld op 11 november 2009, of het opstellen van een nieuwe separate beleidsregel.

Kader Richtlijn Water

Volgens de Kader Richtlijn Water dient de ecologische toestand van het water een goede kwaliteit te weerspiegelen. Dit betekent dat in alle Europese wateren de soorten organismen moeten voorkomen die daar in een onverstoorde situatie thuis horen. De ecologische toestand van het oppervlaktewater is sterk afhankelijk van ingrepen door de mens. De voornaamste versturende factoren zijn lozing van stoffen en onttrekking van water.

Toelichting op vraag 5:

Er zijn verschillende mogelijkheden om brijnlozingen in de bodem te voorkomen. Brijn kan bijvoorbeeld worden opgevangen en afgevoerd of tot strooizout worden verwerkt. Maar ook het beperken van watergebruik en zoveel mogelijk duurzame bronnen (opvang van hemelwater) gebruiken, behoren tot de mogelijkheden.

Toelichting op vraag 7

In de folder 'Strenger brijnbeleid' uitgegeven door de provincie Zuid-Holland staat dat de toekomst van de glastuinbouw veilig gesteld moet worden en dat er een balans moet komen tussen economie, ruimte en milieu. De glastuinbouw dient daarom duurzaam en hoogwaardig te worden ingericht. Dat betekent dat glastuinbouw zuinig moet omgaan met energie, water, ruimte, lichthinder en andere effecten in de omgeving. Innovaties als de gesloten kas, gestapeld bouwen en een gesloten gietwaterketen dragen daaraan bij. Brijnlozingen zijn echter niet duurzaam. Het provinciale beleid is daarom gericht op het voorkomen van het ontstaan van brijn.

Toelichting op vraag 9

In het Provinciaal Waterplan Zuid-Holland 2010-2015, vastgesteld 11 november 2009 staat vermeld:

"6.4.3 Doelstellingen 2010-2015

Nieuw te ontwikkelen locaties voor glastuinbouw- en boomteeltbedrijven op substraat voldoen aan het streefbeeld van duurzame Greenports. Toepassing van best beschikbare technieken vormt het uitgangspunt. Er vinden geen brijnlozingen plaats die niet voldoen aan het Lozingenbesluit Bodembescherming."

1. Kent u het bericht "Verbod Zuid-Holland op lozen brijn gaat waarschijnlijk niet door"¹

Antwoord

Ja.

¹ <http://www.agriholland.nl/nieuws/artikel.html?id=114554>

2. *Hierin staat dat de provincie Zuid-Holland waarschijnlijk gaat afzien van een algemeen verbod op het lozen van brijn na 4 juli 2013, waarbij de voorwaarden voor het krijgen van een ontheffing strenger zijn. Kunt u beargumenteren waarom u dit verbod ter discussie stelt, aangezien het lozen van brijn altijd schadelijk is voor het milieu?*

Antwoord

Het artikel heeft het over een door de provincie afgekondigd generiek brijnverbod na 2013, maar dat is feitelijk niet juist. Brijnlozingen moeten na 4 juli 2013 voldoen aan de landelijke wettelijke eisen van het Lozingenbesluit Bodembescherming . Dit is strenger dan het huidige provinciale brijnbeleid. Maar wordt er voldaan aan de eisen van het Lozingenbesluit Bodembescherming dan kan er ook na 4 juli 2013 een ontheffing worden verleend voor brijnlozen. Er is dus geen sprake van een algemeen verbod en dat daarvan nu door de provincie Zuid-Holland wordt afgezien.

Uit het eerste fase evaluatie brijnonderzoek is wel door GS geconcludeerd dat het provinciale brijnbeleid (wat geldt voor de periode 2006-2013) niet direct hoeft te worden aangepast. GS hebben opdracht gegeven voor nader onderzoek met de bedoeling om in het najaar van 2010 een definitief besluit te nemen over het omgaan met brijnlozingen tot en na 2013. Het nader onderzoek focust zich met name op kwantitatieve en kwalitatieve aspecten en op mogelijkheden voor andere aanvullende waterbronnen, alternatieve afvoerstromen, kosten en milieueffecten in relatie tot brijnlozingen in de bodem.

Naar aanleiding van de resultaten evaluatie brijnbeleid 2010 en de GS vaststelling d.d. 27 april 2010 is door GS besloten de SC GWM en PS te informeren. Een informerende bijeenkomst voor de SC GWM is gehouden op 10 mei 2010.

3. *Welke nadelige gevolgen hebben brijnlozingen op termijn op het oppervlaktewater en het drinkwater?*

Antwoord

Brijnlozingen op 40 m of 60 m hebben naar verwachting een verwaarloosbaar effect op het oppervlaktewater. Voor drinkwater heeft het geen nadelige gevolgen omdat in de grondwaterbeschermings- en waterwingebieden niet onttrokken en geloosd mag worden (behalve voor drinkwaterwinning). Hierdoor is de kwaliteit van het drinkwater door brijnlozingen niet in het geding.

4. *Welke gevolgen heeft deze maatregel op de provinciale doelstellingen met betrekking tot de kaderrichtlijn Water?*

Antwoord

Het toestaan van brijnlozingen heeft vooralsnog geen gevolgen voor provinciale doelstellingen met betrekking tot de KRW. Mede vanuit de Europese regelgeving gaat de nationale regelgeving uit van het vereiste van een voorafgaande individuele toestemming voor directe lozingen in het grondwater. De directe lozingen zijn van vanuit de Kaderrichtlijn Water en de Grondwaterrichtlijn in beginsel verboden. Toestemming is wel mogelijk indien de lozing door de provincie Zuid-Holland beleidsmatig toegestaan wordt vanuit eigen perspectief m.b.t bescherming grondwater in Zuid-Holland.

5. *Kunt u aangeven of er op dit moment al alternatieven voor het lozen van brijn in kaart worden gebracht? Zo ja, welke? Zo nee, welke maatregelen gaat u hiervoor treffen?*
6. *Is er bij de provincie budget voor het stimuleren van het voorkomen van brijnlozingen in de bodem en van de ontwikkeling van alternatieven? Zo ja, wat is de hoogte van dit bedrag en op welke termijn? Zo nee, bent u bereid geld hiervoor beschikbaar te stellen en zo ja hoeveel en wanneer?*

Antwoorden 5 en 6

Vanaf de periode 2006 (vaststelling brijnbeleid) tot op heden vinden er in opdracht of initiatief van de provincie Zuid-Holland deskstudies en pilots plaats met betrekking tot het zoeken van alternatieven voor brijnlozingen. Er is niet 1 oplossing als alternatief voor brijnlozingen in Zuid-Holland vanwege de verschillende gebieden en kansen/mogelijkheden. Daarnaast is gebleken dat alternatieven kostenverhogend kunnen zijn voor de tuinder of dat vooraf een investering moet worden gedaan en daardoor minder gewenst of haalbaar is. Thans wordt i.o.v. de provincie Zuid-Holland door onderzoeksbureau Agrimaco voor zes glastuingebieden in ZH onderzoek uitgevoerd naar aanvullende bronnen, alternatieve afvoerstromen, kosten en milieueffecten.

Het Xplorelab van de provincie Zuid-Holland voert momenteel i.o.v. de provincie Zuid-Holland een innovatieopdracht brijn uit dmv expertmeetings met als doel het (wetenschappelijk) onderzoeken van andere oplossingen voor brijnlozingen in de bodem. De resultaten van deze beide onderzoeken zijn in oktober 2010 beschikbaar.

Budget/kosten.

Voor beleidsstudies is voldoende geld beschikbaar in de reguliere begroting van de afdeling Water (jaarlijks bodembudget € 260.000).

- Bij de provincie is niet speciaal budget voor het stimuleren van het voorkomen van brijnlozing in de bodem. Wel heeft de provincie initiatief genomen voor een aantal pilots. Publieke en private partijen voeren die gezamenlijk uit. Er is al € 122.500 vanuit de provincie (afdeling Water) als incidentele subsidie verleend aan het pilot-project Aqua Reuse Overbuurtse polder (totaal is € 225.000 subsidie toegezegd). Dit betreft een samenwerkingsproject tussen (de vereniging van acht tuinders (ongeveer 90 ha), Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, provincie Zuid-Holland, ontwikkelingsmaatschappij GOP, Kennisalliantie e.a. in de Overbuurtse Polder in Lansingerland; daarin wordt afvalwater gezuiverd en opnieuw ingezet als gietwater, zodat geen aanvullend grondwater (en dus geen brijnlozing) nodig is. Dit project moet in 2011 in bedrijf zijn.
- In het nieuw te ontwikkelen glasgebied in de Zuidplaspolder is een project decentrale gietwatervoorziening/afvalwaterzuivering glastuinbouw geïnitieerd, daarvoor is € 245.000 beschikbaargesteld (proces- en onderzoeksgeld) vanuit het fonds duurzame innovatie.
- Voorgenomen is een incidentele subsidie te verlenen aan een groot - ook met Fes middelen ondersteund - (herstructurerings)project in het Westland: Waalblok. Daarin vindt extra waterberging plaatsvindt en wordt door zuivering en hergebruik van afval- en drainagewater voorkomen dat aanvullend grondwater nodig is.
- In overleg met het Rijk, andere overheden en de sector (Platvorm duurzame glastuinbouw) wordt eveneens aan oplossingen gewerkt (zie ook blz. 84 Provinciaal Waterplan 2010-2015).

7. *Hoe verklaart u de tegenstrijdigheid tussen het in de toelichting vermelde provinciale beleid en de ter discussiestelling van strengere regels met betrekking tot het verbod op brijnlozingen na 4 juli 2013?*

Antwoord

Wij zijn van mening dat geen tegenstrijdigheid in het beleid is, immers:

- a. In het Waterplan 2009 is al een aanscherping gemaakt op het huidige brijnbeleid voor nieuw te realiseren projectglas (hier gelden al vanaf eind 2009 in plaats van 2013 de strengere regels van het Lozingenbesluit bodembescherming);
 - b. De provincie is vanaf 2006 actief met alle betrokkenen onderzoeken en innovatiepilots gestart met als doel een duurzame waterhuishouding in de glastuinbouw- en boomteeltsector te realiseren. De resultaten hiervan worden steeds meer zichtbaar.
 - c. Er is (nog) geen directe reden om het overgangsbeleid voor de periode 2006-2013 te wijzigen omdat er geen bestrijdingsmiddelen met het brijn worden teruggeloozd in het diepere grondwater.
8. *Bent u met onze fractie van mening dat de ecologische provinciale doelen in gevaar komen indien de strengere regels met betrekking tot brijnbeleid niet worden uitgevoerd? Zo ja, welke maatregelen gaat u nemen en op welke termijn? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Wij zijn van mening dat de ecologische provinciale doelen niet in gevaar zijn.

Desondanks denken wij erover na om in de toekomst te komen tot maatwerkoplossingen per gebied alvorens brijnlozingen toe te staan. De vanzelfsprekendheid en beschikbaarheid van grondwater voor osmosebehandeling in de glastuinbouw en boomteeltsector zal dan waarschijnlijk minder generiek worden toegestaan.

9. *Hoe verklaart u de terdiscussiestelling van het verbod op brijnlozingen in relatie tot de doelstellingen in het Waterplan 2010-2015, vermeld in de toelichting?*

Antwoord

Er is naar onze mening geen terdiscussiestelling van het verbod op brijnlozingen, zoals al onder andere toegelicht in vraag 7.

Den Haag, 24 augustus 2010

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

M.H.J. van Wieringen-Wagenaar

J. Franssen